

Posudek vedoucího diplomové práce

Název práce: **Ústavněprávní regulace výjimečného stavu v právním státě**

Autor práce: **Mgr. Lukáš Kollert**

Datum odevzdání práce: 9. prosince 2020

Předložená diplomová práce se zabývá výjimečným stavem v širokém pojetí, které diplomant objasňuje v úvodu. Jednak zkoumá výjimečný stav v (běžném) smyslu nouzového právního režimu reagujícího na mimořádnou situaci stanovením mimořádných kompetencí ústavních orgánů a jednak v podobě práva na odpor jako specifického právního institutu rovněž určeného pro mimořádné situace, avšak směřujícího naopak proti určitému jednání veřejné moci. Oba instituty jsou v napětí s principem právního státu, mohou působit souběžně proti stejnému ohrožení, ale také se mohou ocitnout ve vzájemném konfliktu.

Práce zkoumá teoretické přístupy, modely a argumenty pro a proti ústavněprávní (a obecně pozitivněprávní) regulaci výjimečného stavu (v užším smyslu) a práva na odpor. Těmito dvěma instituty a otázkou jejich ústavní úpravy se zabývá odděleně ve dvou hlavních částech textu. Práce svým zaměřením spadá do ústavní teorie či státovědy, přesahuje ale též do právní filozofie. Diplomantovo pojetí práce je systematické, přehledné a přes šíři tématu dle mého názoru dobře ohraničené a v důsledku ucelené, jakkoli by mohla být každá ze dvou částí i samostatnou prací.

Diplomant, který ostatně k souvisejícím tématům již publikoval, rozsáhle čerpá z relevantní literatury s logickým zaměřením na početné německé práce, které jsou z hlediska právního i politického kontextu blízké i České republice. Teoretické přístupy k oběma tématům (a k právnímu státu obecně) totiž u jednotlivých autorů často vykazují značný vliv domácí ústavní tradice, historických případů mimořádných situací, ale i momentálního dění a s tím spojeného předporozumění. To ostatně diplomant sám názorně ukazuje zejména při přehledu modelů přístupů k výjimečnému stavu.

Práce se celkově drží ve velmi abstraktní rovině, což může vyvolávat otázky zejména v první části (výjimečné stavy), neboť tím pádem obecná argumentace dopadá na různé typy „kříží“ s různým stupněm intenzity, různou povahou, s různými možnostmi jejich rychlého překonání a návratu k normalitě. Diplomant se s tímto problémem vypořádal v rámci vymezení základních pojmů, se kterými pracuje, ale i při formulaci svých závěrů, které ústí v navrhované dvojstupňové pojetí regulace výjimečného stavu, snažící se umožnit řešení krize při co největším šetření principů právního státu, a tedy vyvážit protichůdné zájmy působící v takové situaci.

V případě práva na odpor tento problém do značné míry odpadá, neboť jeho uplatnění (v podobě aktivního odporu) ve srovnání s výjimečnými právními režimy připadá v úvahu jen v typově nejzávažnějších situacích. Ve větší míře zde ale vystupuje otázka přirozeného práva a fakticity. V nejvypjatějších situacích nakonec narážíme z hlediska právního státu na podobná dilemata jako v případě výjimečného stavu. Diplomant dospívá k závěru, že pozitivněprávní regulace práva na odpor je účelná (při vědomí jejích mezí) zejména z hlediska signalizace legitimacy odporu, což může mít symbolický i právní význam.

Na otázky, které si autor klade, samozřejmě nelze s konečnou platností odpovědět, a to ani držíme-li se v rámci právního státu. Domnívám se ale, že diplomant velmi dobře poukázal na rizika různých přístupů, systematicky zhodnotil stávající argumenty a na jejich základě formuluje hájitelné závěry, resp. teze de lege ferenda (zejm. podkapitoly 2.7 a 3.4).

Po odborné stránce je práce na velmi vysoké úrovni. Oceňuji jak podrobný přehled a syntézu argumentů a postojů dosavadní literatury, tak především vlastní analytický a kritický vklad autora, který jednoznačně prokázal výbornou orientaci v tématu a schopnost samostatné odborné práce. Po formální stránce práce naplňuje stanovené požadavky.

Při vědomí toho, že práce je zaměřena teoreticky, považuji pro účely obhajoby za vhodné téma otázku, zda při pohledu na současnou mimořádnou situaci vyvolanou zdravotní hrozbou a její relativně dlouhodobou povahou některé z argumentů uvedených v diplomové práci nabývají na větší přesvědčivosti, nebo se naopak oslabují. Dále by se diplomant mohl vyjádřit k otázce, jak ve světle svých závěrů hodnotí ústavní zakotvení práva na odpor v ČR.

Na základě výše uvedeného doporučuji práci k obhajobě a předběžně navrhuji hodnotit ji stupněm výborně.

V Praze dne 4. ledna 2021

JUDr. Jan Grinc, Ph.D.